

PDF hosted at the Radboud Repository of the Radboud University Nijmegen

The following full text is an author's version which may differ from the publisher's version.

For additional information about this publication click this link.

<http://hdl.handle.net/2066/74932>

Please be advised that this information was generated on 2017-12-06 and may be subject to change.

De Nederlandse wat??

Prof. Carel Jansen, hoogleraar Bedrijfscommunicatie aan de Radboud Universiteit Nijmegen - 10/12/04

Wie weet er eigenlijk dat de Taalunie bestaat? Hoe bekend is het dat de Taalunie de zorg heeft voor onze spelling? Wordt er over de naamsbekendheid en het imago van de organisatie niet veel te optimistisch gedacht, daar in dat prachtige pand in Den Haag?

Op de omslag van het novembern timer van Onze Taal staat een tekening van een lits-jumeaux, met daaronder in grote letters de nederlandse taalunie. In het bed liggen, een flink eind uit elkaar, een man en een vrouw. De een is in diepe slaap onder een dekbed in de kleuren van de Nederlandse vlag, de ander vertoeft in dromenland onder de Belgische vlag. Niet meer dan een karikatuur? Ik ben bang van niet. Wie het nummer van Onze Taal leest, en kennis neemt van het portret dat er wordt geschetst van de Taalunie en van het interview met de nieuwe algemeen secretaris, mw. Linde van den Bosch, ziet hoe goed de tekening getroffen is: de Taalunie als een slaperige club met een forse afstand tussen de partners, stroeve communicatie en een navenant geringe kans op vruchtbare samenwerking.

Wie weet er eigenlijk dat de Taalunie bestaat? Hoe bekend is het dat de Taalunie de zorg heeft voor onze spelling? Wordt er over de naamsbekendheid en het imago van de organisatie niet veel te optimistisch gedacht, daar in dat prachtige pand in Den Haag? En hoeveel dringt er eigenlijk bij de buitenwereld door van al dat overleg in een hotel in Roosendaal, waar de Nederlandse en Vlaamse ambtenaren en 'vertegenwoordigers van het veld' elkaar regelmatig treffen om te debatteren over onderwerpen die zich vrijwel zonder uitzondering op grote afstand bevinden van wat in de ogen van Nederlandssprekenden en hen die dat willen worden, van belang zou kunnen zijn?

Neem de proef maar eens op de som. Vraag maar eens aan een stuk of tien behoorlijk opgeleide Nederlanders of Vlamingen welke organisatie volgens hen verantwoordelijk is voor de spelling van het Nederlands. En maak er gerust een meerkeuzevraag van, met als alternatieven fictieve organisaties als het Bredero Instituut voor het Nederlands, het Gezelle Instituut voor Vlaanderen en Nederland en het Verbond voor de Nederlandse taal. Ik heb dat zelf de afgelopen dagen uitgetoetst. Van de zestien, meestal hoogopgeleide, burens en voetbalvrienden die die vraag beantwoordden, kozen er maar vijf voor de Taalunie. En van die vijf zeiden er twee dat ze eigenlijk geen idee hadden, maar dat ze toch iets moesten kiezen. Een wel heel schamel resultaat, twintig jaar na de oprichting van de Nederlandse Taalunie.

Maar niet te vroeg getreurd. In Taalschrift van 21 november 2004 laat de nieuwe secretaris weten dat de schijnwerpers niet per se op de Taalunie gericht hoeven te zijn. Als de mooie werken van de organisatie de pers maar halen. Maar hoe mooi zijn die werken eigenlijk? Ook hier past op z'n minst terughoudendheid. Laat ik me beperken tot het grootste uithangbord en tegelijk het heetste hangijzer van de Taalunie: de spelling. En laat ik me daarbinnen beperken tot een van de kwesties waar tien jaar geleden een fonkelnieuwe oplossing voor bedacht is: de tussen-e of -en in een samenstelling. Volgens Jan Renkema, de schrijver van de inleiding van het Groene Boekje waarin de nieuwe regels werden uiteengezet, zijn vriend en vijand het er inmiddels over eens dat de wijziging van 1995 op dit punt is mislukt. En hij heeft gelijk. In hetzelfde novembern timer van Onze Taal laat Piet Creten zien hoe lastig de toepassing van de regels is voor Vlaamse leerlingen en docenten (vooral voor hen!). En uit een bescheiden

onderzoekje dat ik zelf de afgelopen weken heb gedaan bleek dat ook de 72 Nederlandse studenten en afgestudeerden die ik heb benaderd, al snel met de handen in het haar zitten als ze moeten besluiten of het nu hondemand of hondenmand, secretaressedag of secretaressendag, en paardebloem of paardenbloem is – zeker als je ze vraagt om daarbij het juiste argument te kiezen. Bij hondenmand ging het goed in 71% van de gevallen, bij secretaressedag wist 54% dat dat de correcte spelling is en waarom, en bij paardebloem was dat 56%. Dat is bij dit opleidingsniveau gewoonweg veel te weinig. Hoog tijd voor de Taalunie om eindelijk eens iets te doen waar Nederlanders en Vlamingen echt bij gebaat zijn, en daar ook mee in de publiciteit te komen.

Word wakker dus, Nederlandse Taalunie. Schud op die dekbedden, Algemeen Secretaris. Los om te beginnen vlug het e- of en-probleem op. Kies voor een heldere regel (liefst overal een tussen-e), zonder uitzonderingen. En vergeet daarna vooral niet om duidelijk te maken dat het de Nederlandse Taalunie was die in 2005 het initiatief voor deze verbetering genomen heeft.